

Секція 2. Теорія та методика навчання.

Тамаркіна О.Л., кандидат педагогічних наук

доцент, доцент кафедри іноземних мов

Сумський національний аграрний університет

М.Суми, Україна

ОВОЛОДІННЯ ФАХОВОЮ ЛЕКСИКОЮ

В УМОВАХ САМОСТІЙНОГО НАВЧАННЯ.

На сучасному етапі розвитку українського освітнього простору все більше уваги приділяється відповідності рівня кваліфікації майбутнього фахівця європейським стандартам. З розширенням міжнародної співпраці володіння іноземною мовою стало невід'ємною складовою професійної компетенції та успішної кар'єри сучасного фахівця. Під впливом науково-технічної революції відбувається інтернаціоналізація суспільного життя, що вимагає детального дослідження, оскільки в багатьох сферах науки та техніки постійно з'являються нові поняття, які потребують якісного перекладу. Саме тому в процесі вивчення іноземної мови професійного спрямування особливого значення набуває проблема засвоєння терміна як з погляду структурно-семантичних особливостей, так і необхідності вдосконалення навичок його перекладу. Перед студентом постає питання опанування вузькоспеціалізованої фахової лексики.

Роль термінів у професії важко переоцінити: від правильного розуміння іншомовного терміна іноді залежить розуміння змісту всього тексту, оскільки саме терміни несуть у професійних текстах головне інформаційне навантаження. Терміни – це слова або словосполучення, які вживаються в досить специфічній сфері мовлення і створюються для точного вираження спеціальних понять і предметів. Інакше кажучи, термін – це слово в особливій функції, і саме в зв'язку з цією своєю функцією термін набуває великої точності значення “чистоти”. Оволодіння англomовною спеціальною термінологією не

обмежується простим заучуванням списку необхідних слів та пошуком їх у словнику. Виконання цього складного і комплексного завдання пов'язане з багатьма труднощами як мовного, так і екстралінгвістичного характеру і вимагає від майбутнього професіонала солідної мовної підготовки, відповідних перекладацьких умінь. Важливість цього зумовлює необхідність включення роботи з термінами як одного з компонентів змісту навчання іноземної мови і перекладу в немовних ЗВО.

Різні сторони самостійної діяльності студента, його самоорганізація, самокерування, самоконтроль і самостійна робота є предметом спеціальних досліджень. Здатність до самостійної діяльності при цьому як риса особистості студента стає метою всього навчально-виховного процесу. Для її формування у тісній єдності використовується прямий вплив викладача, тобто діяльність, яка виконується студентом у співпраці з викладачем, поряд з його непрямим впливом, коли він забезпечує і створює передумови для самостійної роботи студентів. Ефективна самостійна діяльність студентів неможлива, якщо вони не володіють відповідними вміннями і навичками навчальної праці. Часто слабка сформованість цих вмінь і навичок є причиною відставання й тих студентів, які за рівнем своїх здібностей могли б добре навчатися, при цьому невміння вчитися інколи сприймається як відсутність пізнавальної потреби та інтересів або як інтелектуальна пасивність.

Формування мотивації читання на іноземній мові тісно пов'язане з самою діяльністю. В основі мотивації читання – усвідомлення студентами його користі й необхідності, а також відчуття задоволення, яке дає сам процес читання чи досягнення мети читання – отримання інформації. Якщо студент отримує від читання задоволення, тобто процес читання проходить успішно, то це, в свою чергу, посилює мотивацію читання, тому що існує тенденція до переключення всіх мотиваційних установок на найбільш успішні види діяльності. Проте не лише мотивація здійснює вплив на діяльність студентів, існує також і зворотній зв'язок. У процесі формування особистості діє й інший

механізм – зміна мотивації під впливом поступової чи швидкої зміни сфери та умов діяльності. Важливим фактором тут є діяльність, яка спочатку не виходить далеко за межі потреб студентів, а потім формує нові потреби, інтереси й тим самим змінює мотивацію. Тобто, студент на початку може не мати визначеної потреби, стійкого інтересу до читання на іноземній мові, але він читає при певних обставинах. А потім під час читання виникають більш стійкі, адекватні по відношенню до цієї діяльності прагнення: інтерес до читання, прагнення отримати інформацію. Важливим є й інше завдання – навчання студентів подоланню мовних труднощів при самостійному читанні на іноземній мові. Специфіка іноземної мови потребує постійного формування і вдосконалення мовленнєвих умінь і навичок учнів. У зв'язку з цим самостійна робота студентів набуває особливого значення: вона сприяє виробленню звички систематично з максимальною продуктивністю працювати над мовою у відведений час, продовжувати її вивчення у позаурочний час за допомогою різних засобів. Самостійна робота носить індивідуалізований характер. Саме в ній швидше всього можуть проявлятися мотивація, цілеспрямованість, а також самоорганізованість, самостійність, самоконтроль та інші властивості особистості. Саме самостійна робота учня може слугувати основою перебудови його позиції у навчальному процесі. Кожен студент постійно використовує джерело інформації залежно від своїх власних потреб і можливостей. Ця властивість самостійної роботи надає їй гнучкого адаптивного характеру, що значно підвищує відповідальність кожного студента, зокрема, і підвищує його успішність. Самостійна робота протікає успішніше, коли вона носить добровільний характер. Тому викладач повинен створювати основи для зародження в студентів потреби у ній. Доцільним є стан речей, коли студенти відчули би дефіцит матеріалу для спілкування, який засвоюється. Для цього необхідно вказати їм на конкретне джерело інформації для заповнення цієї потреби.

Для керування самостійною роботою у розпорядженні викладача знаходяться такі дидактичні засоби, як пам'ятки, опори. Усі ці дидактичні

засоби керування самостійною роботою сприяють як більш міцному засвоєнню мови, так і формуванню методики студентів, здійснюють внесок у розвиток самоконтролю, який є вищим показником володіння іноземною мовою.

Якщо самостійна робота буде проводитись систематично, із урахуванням вікових та індивідуальних особливостей студентів, принципів загальної дидактики, загальної і педагогічної психології, психолінгвістики, психології мислення, навчання, особливостей пам'яті, особистості, вона, безперечно, сприятиме міцному засвоєнню навчального матеріалу з іноземної мови у поєднанні з розвитком прийомів навчальної праці. Тому, вивчення іншомовної фахової термінології на немовних факультетах є важливим сегментом загального процесу підготовки фахівця відповідного рівня і профілю, конкурентноспроможного на ринку праці, компетентного, який вільно володіє не тільки своєю, а й мовою свого фаху та добре знає іншомовну фахову термінологію.

Література.

1. Баловнєва О.О. Особливості перекладу англійської науково-технічної термінології /О.О.Баловнєва.– Ж.: Житомирський державний університет, 2004. – 11 с.

2. Онуфрієва Л.А. Психологічна готовність до самостійної іншомовної діяльності // Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України / За ред.С.Д.Максименка. – К., 2008. – Т.10, Вип. 7. – С. 362 – 371.

3. Тарнопольський О. Б. Принципи навчання ділової англійської мови студентів вищих навчальних закладів економічного профілю / О. Б. Тарнопольський, С. П. Кожушко // Лінгвометодичні концепції викладання іноземних мов у немовних вищих навчальних закладах України. – Київ Видавн. Європейського ун-ту, 2003. – С. 173–179.